

DECIZIE

11 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Iurie Bejenaru,
Ala Cobăneanu, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de lichidatorul societății cu răspundere limitată „Hîncu-SV”, în procedura falimentului, întreprinderea individuală „Muntean Oleg”, împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 03 iulie 2017,

în cauza civilă intentată la cererea de validare a popririi înaintată de lichidatorul societății cu răspundere limitată „Hîncu-SV”, în procedura falimentului, întreprinderea individuală „Muntean Oleg” față de terțul poprit societatea cu răspundere limitată „Petrocub & Co”,

c o n s t a t ă

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2017 s-a trecut în procedura falimentului a societății cu răspundere limitată „Hîncu-SV” (în continuare – SRL „Hîncu-SV”) și s-a desemnat în calitate de lichidator al debitorului ÎI „Muntean Oleg”.

La 16 mai 2017 lichidatorul SRL „Hîncu-SV”, ÎI „Muntean Oleg” a depus cerere de validare a popririi împotriva terțului poprit, societatea cu răspundere limitată „Petrocub & Co” (în continuare – SRL „Petrocub & Co”).

În motivarea cererii a menționat că, între SRL „Hîncu-SV” și SRL „Petrocub & Co” a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 02 din 27 octombrie 2016, potrivit căruia ultima a procurat de la întreprinderea insolubilă bunuri mobile la prețul de 86350 de lei, care urma a fi achitat în termen de 15 zile din data semnării contractului.

Susține că bunurile au fost primite de cumpărătorul SRL „Petrocub & Co”, fapt ce se confirmă prin semnarea actului de predare-primire consecvent contractului nominalizat supra.

Afirmă că SRL „Petrocub & Co” nu și-a onorat obligațiunile de plată, iar în pentru perioada 12 noiembrie 2016 – 15 mai 2017, dobînda de întârziere constituie 7877 de lei.

Menționează că prin somația expediată în adresa terțului poprit la 11 aprilie 2017, a solicitat ultimului achitarea sumei datorate în termen de 5 zile, însă până în prezent terțul poprit nu a întreprins nici-o măsură pentru achitarea acesteia.

Solicită admiterea cererii și încasarea de la SRL „Petrocub & Co” a sumei de 94227 de lei.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 03 iulie 2017 s-a respins cererea lichidatorului SRL „Hîncu-SV”, ÎI „Mintean Oleg” cu privire la validarea popririi terțului poprit SRL „Petrocub & Co”. S-a desființat poprirea înființată de lichidatorul SRL „Hîncu-SV”, ÎI „Mintean Oleg” asupra creanței de 94227 de lei față de terțul poprit SRL „Petrocub & Co”.

La 17 iulie 2017 lichidatorul SRL „Hîncu-SV”, ÎI „Muntean Oleg” a depus recurs împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 03 iulie 2017 solicitînd admiterea recursului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii de validare a popririi sau de remitere a cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului a reiterat motivele de fapt invocate în cererea de validare a popririi, menționînd că instanța de insolvabilitate a interpretat în mod eronat legea, iar contractul de cesiune a creanțelor nu acoperă suma contractului de vânzare-cumpărare, ultimul nu conține clauze de compensare.

Consideră că suma ordinelor de plată prezentate de terțul poprit nu acoperă suma integrală a contractului de vânzare-cumpărare, iar în speță compensarea nu poate fi aplicată reieșind din dispozițiile art. 82 alin. (5) lit. a) din Legea insolvabilității.

Potrivit art.444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Potrivit art. 8 alin. (1) din Legea insolvabilității, hotărârile și încheierile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Colegiul reține că din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul comunicării recurentului a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 03 iulie 2017 (f.d. 46-48) pentru a determina respectarea termenului legal de declarare a recursului, fiind expediată părților prin scrisoarea de însoțire cu nr. de ieșire 11273-4 din 05 iulie 2017 (f.d.49), însă recursul a fost declarat la 17 iulie 2017, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe cererea de recurs (f.d.51-53), prin urmare calea de atac se consideră exercitată în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de lichidatorul SRL „Hîncu-SV”, ÎI „Muntean Oleg” urmează a fi admis, pentru următoarele.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că la adoptarea hotărârii contestate, nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii în fond, situație ce impune

rejudecarea cauzei.

Materialele cauzei atestă că, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2015 s-a trecut în procedura falimentului a SRL „Hîncu-SV” și s-a desemnat în calitate de lichidator al debitorului ÎI „Muntean Oleg” (f.d.10-12).

Prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 02 din 27 octombrie 2016, SRL „Hîncu-SV”, în calitate de vânzător, a vândut, iar SRL „Petrocub & Co”, în calitate de cumpărător, a cumpărat bunuri în valoare de 86350 de lei, prețul cărora a fost negociat prin procesul-verbal nr.2 din aceeași dată (f.d.8) și urma a fi achitat în termen de 15 zile din data semnării contractului la contul de acumulare a SRL „Hîncu-SV”, iar transmiterea acestora trebuia efectuată în ziua achitării bunurilor de către cumpărător după semnarea actului de primire-predare (f.d.6).

În baza contractului nominalizat supra, a fost semnat actul de predare-primire din 27 octombrie 2016, prin care vânzătorul a transmis în proprietatea cumpărătorului bunurile vândute (f.d.7).

Prin contractul de cesiune a dreptului de creanță nr. 01 din 03 august 2016, SRL „Petrocub & Co”, în calitate de cesionar, a achitat ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, în calitate de cedent, suma bănească în mărime de 41582,86 de lei, care constituie datoria SRL „Hîncu-SV” față de cedent, fiind semnat și actul de cesiune a dreptului de creanță din aceeași dată (f.d.21-22, 23).

La 12 aprilie 2017, terțul poprit SRL „Petrocub & Co” a recepționat somația expediată de lichidatorul SRL „Hîncu-SV”, ÎI „Muntean Oleg” prin care a informat SRL „Petrocub & Co” cu privire la înființarea popririi asupra mijloacelor datorate în sumă de 92993 de lei, formată din datoria în sumă de 86350 de lei și dobînda de întârziere în mărime de 6643 de lei (f.d.4, 5).

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 03 iulie 2017 s-a respins cererea lichidatorului SRL „Hîncu-SV”, ÎI „Muntean Oleg” cu privire la validarea popririi terțului poprit SRL „Petrocub & Co”. S-a desființat poprirea înființată de lichidatorul SRL „Hîncu-SV”, ÎI „Muntean Oleg” asupra creanței de 94227 de lei față de terțul poprit SRL „Petrocub & Co” (f.d.46-48).

În susținerea poziției instanța de insolvabilitate a reținut că terțul poprit nu recunoaște acțiunea pretinsă în sumă de 94227 de lei, iar înscrisurile prezentate confirmă stingerea de către ultimul a unei părți din suma menționată.

La fel, instanța de insolvabilitate a concluzionat că poprirea poate fi validată integral sau desființată în situația în care datoria nu este confirmată prin probe, raționamente ce se desprind din norma juridică care reglementează validarea popririi.

Analizînd legalitatea hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 03 iulie 2017 în limitele invocate în recurs, Colegiul constată că actul de dispoziție contestat a fost emis cu aplicarea eronată a normelor de drept pertinente.

Conform art. 126 alin. (1), (2), (8) și (11) din Legea insolvabilității, sînt supuse urmării silite prin poprire mijloacele bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, titlurile de valoare, alte bunuri mobile corporale care sînt datorate debitorului ori sînt deținute în numele său de un terț sau pe care acesta din urma i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente. De asemenea, pot fi poprite bunurile mobile corporale ale debitorului deținute de un terț în numele lui și creanța cu termen ori sub condiție. În acest caz, poprirea nu va putea fi executată decît după ajungerea la termen ori de la data îndeplinirii condiției. Poprirea se înființează prin somație a administratorului insolvabilității/lichidatorului și se comunică terțului

menționat la alin.(1) împreună cu o copie certificată de pe hotărîrea de intentare a procedurii de insolvență/faliment asupra debitorului. Terțul poprit nu va putea face contestație împotriva popririi. El își va formula apărările în instanța de insolvență, care validează poprirea. Dacă din probele administrate rezultă că terțul poprit îi datorează sume de bani debitorului, instanța de insolvență va adopta o hotărîre de validare a popririi, prin care va încasa de la terțul poprit suma datorată debitorului, iar în caz contrar, va decide desființarea popririi. Poprirea înființată asupra unei creanțe cu termen sau sub condiție poate fi validată, dar hotărîrea nu poate fi executată decît după ajungerea creanței la termen sau la data îndeplinirii condiției, după caz. Dacă sumele sînt datorate periodic, poprirea se validează atît pentru sumele ajunse la scadență, cît și pentru cele care vor fi scadente, în ultimul caz validarea producîndu-și efectele numai la data cînd sumele devin scadente.

Potrivit art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Conform art. 241 alin. (2), (5) și (6) din Codul de procedură civilă, hotărîrea judecătorească constă din partea introductivă și partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art. 236 alin. (5), hotărîrea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărîrii se evidențiază separat în textul acesteia. În motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărîrii.

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărîrilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărîrilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

Colegiul menționează că, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărîre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărîrile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărîrea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrar judecătorec, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Instanța de recurs consemnează că, Codul de procedură civilă consacră principiul general după care orice hotărîre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este edictată atît în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor cît și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe. Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

Reieșind din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de insolvență nu a elucidat circumstanțele importante ale pricinii și consideră că aprecierea probelor de către ultima a fost arbitrară.

În acest sens, Colegiul remarcă faptul că în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei cererii de validare a popririi înaintate, era indispensabil, alături de cele constatate, ca instanța de insolvență să supună verificării cele invocate de reprezentantul SRL „Petrocub & Co”, Petrov Vasile în ședința de judecată precum că pentru bunurile cumpărate în baza contractului de vânzare-cumpărare nu au fost achitate plăți și că creanțele respective s-ar efectua prin compensare, or în acest sens instanța de recurs reține ca întemeiate cele invocate în recurs precum că în speță compensarea nu poate fi aplicată reieșind din dispozițiile art. 82 alin. (5) lit. a) din Legea insolvenței care prevăd că, compensarea nu poate fi aplicată dacă creanța creditorului față de masa debitoare a apărut după intentarea procedurii de insolvență. Totodată, instanța de insolvență urma să cerceteze faptul că terțul poprit SRL „Petrocub & Co” a achitat ratele invocate, precum și faptul dacă lichidatorul SRL „Hîncu-SV” a întreprins careva acțiuni în vederea stabilirii contabilizării acestor sume.

Mai mult, instanța de insolvență nu a elucidat circumstanțele faptice ale pricinii care ar face lumină în privința aspectelor determinante ale speței întru soluționarea justă a litigiului și anume nu a stabilit destinația sumelor achitate în baza ordinelor de plată nr. 1030 din 10 august 2016 în sumă de 22565,71 de lei (f.d. 24), nr. 1029 din 10 august 2016 în sumă de 6460,12 lei (f.d.25), nr. 901 din 09 august 2016 în sumă de 411182,86 de lei (f.d.26), nr. 982 din 03 august 2016 în sumă de 400 de lei (f.d.27) de către SRL „Petrocub & Co” în beneficiul ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, în vederea identificării existenței relațiilor obligaționale, deoarece terțul poprit invocă faptul că au fost achitate celelalte rate fără a fi încheiat un contract de cesiune a creanței, or potrivit pct. 72 din Regulamentul privind inventarierea, aprobat prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 60 din 29 mai 2012, Soldurile efective ale creanțelor și datoriilor trebuie să fie confirmate prin extrase de conturi INV-9 „Extras de cont” (Anexa 13) și/sau acte de verificare a decontărilor reciproce. Extrasul de cont se întocmește și se remite entităților pentru confirmare. Entitățile care primesc extrasele de cont sînt obligate să confirme în decurs de 5 zile lucrătoare din ziua primirii acestora soldul creanței/datoriei și să comunice obiecțiile lor.

Cu referire la faptul că instanța de insolvență a concluzionat că poprirea poate fi validată integral sau desființată în situația în care datoria nu este confirmată prin probe, raționamente ce se desprind din norma juridică care reglementează validarea popririi.

Instanța de recurs subliniază că sensul autentic al dispoziției art. 126 din Legea insolvenței, determinat din perspectiva interpretării logico-gramaticale și sistemice a textului legal, denotă faptul că poprirea este o procedură în care debitorul poate urmări sumele de bani sau bunurile datorate ultimului deținute de o terță persoană, ce urmează a fi probată în condițiile legii, deoarece poprirea are drept scop valorificarea masei debitoare întru onorarea obligațiilor de plată.

În acest sens, Colegiul menționează că instanța de insolvență urma să verifice probele administrate de lichidatorul SRL „Hîncu-SV”, ÎI „Muntean Oleg” prin prisma dispozițiilor art. 126 alin.(11) din Legea insolvenței în raport cu art. 118 și 130 din Codul de procedură civilă. Mai mult, odată ce terțul poprit se consideră îndreptățit să nu

restituie mijloacele bănești, instanța de insolvență urma să cerceteze și să stabilească în baza cărui *just titlu* acestea au fost restituite, or potrivit art. 643 alin. (1) și (3) din Codul civil, executarea stinge obligația numai în cazul în care este efectuată în modul corespunzător. Dacă acceptă executarea obligației, sarcina de a demonstra neexecutarea revine creditorului.

În acest sens, instanța de recurs reiterează dispozițiile art. 122 alin. (1) din Codul de procedură civilă care prevăd că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

Respectiv, Colegiul consideră întemeiate argumentele invocate în recurs precum că contractul de cesiune a creanțelor nu acoperă suma contractului de vânzare-cumpărare, ultimul nu conține clauze de compensare și că suma ordinelor de plată prezentate de terțul poprit nu acoperă suma integrală a contractului de vânzare-cumpărare, argumente care combat concluziile instanței de insolvență precum că înscrisurile prezentate în confirmă stingerea de către terțul poprit a unei părți din suma de 94227 de lei, concluzie ce se desprinde din prevederile art. 210 alin. (1) din Codul civil care prevede că, trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

Astfel, Colegiul reține că instanța de insolvență nu a elucidat circumstanțele importante ale cauzei și nu a dat apreciere contractului de cesiune a dreptului de creanță nr. 01 din 03 august 2016 (f.d.21-22), în baza căruia s-a cesionat creanța în sumă de 41582,86 de lei, în raport cu somația de înființare a popririi (f.d. 4), or poprirea nu putea fi desființată în cazul în care suma de 51410,14 lei (92993 de lei [suma poprită] – 41582,86 de lei [suma creanței cesionate]) nu este acoperită de contractul respectiv sau prin alte mijloace.

În acest sens, instanța de recurs reține că în decizia recurată nu se face nici o mențiune în acest sens, prin urmare, la rejudecare instanța de apel urmează să verifice meticolos aspectele respective.

Prin urmare, Colegiul conchide că instanța de insolvență nu a întreprins măsuri în vederea soluționării litigiului apărut prin constatarea unor fapte necesare examinării la care instanța urma să contribuie, or prin prisma art. 118 alin. (5) din Codul de procedură civilă, în caz de necesitate instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

În concluzie, instanța de recurs notează că, în conținutul hotărârii judecătorești pronunțată în prezenta cauză nu sunt oferite răspuns la toate chestiunile de drept invocate de recurent, aspectele de fapt ale speței nu au fost constatate în mod indubitabil, erori ce nu pot fi remediate în ordine de recurs și urmează să fie elucidate la rejudecare.

Având în vedere cele invocate supra, instanța de recurs precizează că la rejudecarea cauzei, instanța de insolvență urmează să țină cont de cele menționate supra și reexaminând cauza să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de lichidatorul societății cu răspundere limitată „Hîncu-SV” în procedura falimentului, ÎI „Muntean Oleg”.

Se casează hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 03 iulie 2017 în cauza civilă intentată la cererea de validare a popririi înaintată de lichidatorul societății cu răspundere limitată „Hîncu-SV”, în procedura falimentului, întreprinderea individuală „Muntean Oleg” față de terțul poprit societatea cu răspundere limitată „Petrocub & Co”, cu restituirea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu